

Nr 20

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 19 december 1963 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 33, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. och 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt; samt

3) förordning angående ändrad lydelse av anvisningarna till 12 § förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås höjning vid inkomsttaxeringen av maximibeloppet för extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Nuvarande högsta avdragsbelopp är 3 000 kr. Förslaget innebär i princip ett maximum för sådant avdrag på 4 500 kr. Avdrag med högre belopp skall dock kunna medges sådana barnfamiljer, vilkas inkomst understiger existensminimum. Därjämte föreslås att invaliditetsersättning och invaliditetstillägg enligt lagen om allmän försäkring samt hemsjukvårdsbidrag från kommuner och landsting till vanföra och andra vårdbehövande skall vara skattefria. Slutligen föreslås komplettering av reglerna om värderingen av naturaförmåner, avseende sjuksköterskelever m. fl., och av bestämmelserna om jämkning av sjömansskatt för sjöman, som är bosatt i Danmark, Norge eller Finland.

De föreslagna nya bestämmelserna är avsedda att träda i kraft snarast möjligt och tillämpas omedelbart därefter.

De ovannämnda *författningsförslagen* är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 19 §, 50 § 2 mom. och 52 § 1 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 samt anvisningarna till 42 och 50 §§ samma lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

19 §.

Till skattepliktig ————— av statsmedel;

invaliditetstillägg eller invaliditetsersättning enligt 9 kap. lagen om allmän försäkring, så ock hemsjukvårdsbidrag, som utgår av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande;

familjebostadsbidrag, som ————— likartad form.

(Se vidare anvisningarna.)

50 §.

2 m o m. För fysisk ————— kronor, bortfaller.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga under beskattningsåret hava varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med kommunalt ortsavdrag, med ytterligare ett efter omständig-

Finnes skattskyldigs skatteförmåga under beskattningsåret hava varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med kommunalt ortsavdrag, med ytterligare ett efter

¹ Senaste lydelse av 19 § se 1963:299, av 50 § 2 mom. se 1958:296, av 52 § 1 mom. se 1961:622, av punkterna 1 och 2 av anvisningarna till 50 § se 1957:200 samt av punkt 3 av anvisningarna till 50 § se 1951:422.

(Nuvarande lydelse)

heterna avpassat belopp, dock högst 3 000 kronor. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som avses i detta stycke, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Om skattskyldigs inkomst, efter avdrag av därå belöpande skatt, på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet understigit vad han kan anses hava behövt till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (e x i s t e n s m i n i m u m) må den skattskyldige jämväl, efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning där- om gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande, erhålla avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga med belopp som ovan sägs.

Skattskyldig, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgjorts av folkpension eller av bidrag som avses i lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn, skall — därest särskilda omständigheter icke till annat föranleda — anses hava haft sådan nedsatt skatteförmåga, varom i andra stycket förmäles.

Vad härefter — — — — — beskattningsbar inkomst.

52 §.

1 m o m. Äkta makar, som under beskattningsåret levtt tillsammans, taxeras en var för sin inkomst samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst. Har vid dylik taxering avdrag, som i 46 § 1 och 2 mom.

(Föreslagen lydelse)

omständigheterna avpassat belopp, dock högst 4 500 kronor. Har skattskyldig på grund av jämkning vid heräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som avses i detta stycke, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Om skattskyldigs inkomst, efter avdrag av därå belöpande skatt, på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet understigit vad han kan anses hava behövt till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (e x i s t e n s m i n i m u m) må den skattskyldige jämväl, efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning där- om gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande, erhålla avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga med belopp som ovan sägs; dock må avdraget beträffande skattskyldig med oförsörjda barn för varje sådant barn ökas med högst 1 000 kronor. Vad i andra stycket sista punkten här ovan sägs skall därvid äga motsvarande tillämpning.

Skattskyldig, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgjorts av folkpension, skall — därest särskilda omständigheter icke till annat föranleda — anses hava haft sådan nedsatt skatteförmåga, varom i andra stycket förmäles.

1 m o m. Äkta makar, som under beskattningsåret levtt tillsammans, taxeras en var för sin inkomst samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst.

Har vid dylik taxering avdrag, som

(Nuvarande lydelse)

medgives, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens skattepliktiga inkomst, må bristen avräknas å den andra makens inkomst i samma kommun. Kvarstående brist, dock högst belopp motsvarande avdrag enligt 46 § 2 mom., må, med tillämpning i förekommande fall av bestämmelserna i punkt 4 av anvisningarna till 46 §, avräknas å förstnämnda makens inkomst och, där denna icke förslår, å andra makens inkomst i andra kommuner. Underskott å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, som uppkommit för endera maken, må avräknas från den andra makens inkomst i samma kommun av förvärvskälla av samma slag. Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 48 § 2 mom. andra stycket sägs, dock att, om sådan del av Ortsavdraget helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens taxerade inkomst i hemortskommunen, bristen må avräknas å den andra makens taxerade inkomst i samma kommun. Kvarstående brist må, med tillämpning av bestämmelserna i 50 § 3 mom. andra stycket, avräknas å makarnas taxerade inkomster i andra kommuner. Avdrag som i 50 § 2 mom. andra eller tredje stycket sägs, beräknas för vardera maken för sig under iakttagande av att avdraget för makarna tillsammans icke må överstiga det i 50 § 2 mom. andra stycket angivna högsta beloppet.

(Föreslagen lydelse)

i 46 § 1 och 2 mom. medgives, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens skattepliktiga inkomst, må bristen avräknas å den andra makens inkomst i samma kommun. Kvarstående brist, dock högst belopp motsvarande avdrag enligt 46 § 2 mom., må, med tillämpning i förekommande fall av bestämmelserna i punkt 4 av anvisningarna till 46 §, avräknas å förstnämnda makens inkomst och, där denna icke förslår å andra makens inkomst i andra kommuner.

Underskott å icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, som uppkommit för endera maken, må avräknas från den andra makens inkomst i samma kommun av förvärvskälla av samma slag.

Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 48 § 2 mom. andra stycket sägs, dock att, om sådan del av Ortsavdraget helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens taxerade inkomst i hemortskommunen, bristen må avräknas å den andra makens taxerade inkomst i samma kommun. Kvarstående brist må, med tillämpning av bestämmelserna i 50 § 3 mom. andra stycket, avräknas å makarnas taxerade inkomster i andra kommuner.

Avdrag som i 50 § 2 mom. andra eller tredje stycket sägs, beräknas för vardera maken för sig under iakttagande av att avdraget för makarna tillsammans icke må överstiga det högsta belopp som bestämmelserna i 50 § 2 mom. andra och tredje styckena medgiva.

Anvisningar

till 42 §.

Stundom inträffar, — — — — till ledning.

Värdet av — — — — motsvarande kvantiteter.

I fråga om praktikanter, lärlingar, elever vid sjuksköterskeskolor och

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

liknande förekommer, att vederbörande under utbildningstiden åtnjuter naturaförmåner (fri kost, fri bostad) eventuellt jämte en mindre kontantersättning, som närmast har karaktär av fickpengar. I dylika fall må värdet av naturaförmånerna jämkas och upptagas till det lägre belopp, som med hänsyn till kontantersättningens storlek och övriga förhållanden framstår som skäligt.

till 50 §.

1. Den skattskyldiges — — — — — inkomsten åtnjuts.

Den myndighet — — — — — särskilda fallet.

Normalbeloppen för — — — — — förvärvskällan tjänst.

Vid bestämning — — — — — i inkomsten.

Fråga om — — — — — förmånens värde.

Har den skattskyldige haft — — — — — därtill föranleda.

Har den skattskyldige under — — — — — skattemyndighetens beslut.

Har den skattskyldige icke haft högre inkomst än det för honom beräknade existensminimibeloppet och har detta befunnits bero av förhållande, varom i 50 § 2 mom. tredje stycket förmåles, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga medgivas med så stort belopp, dock högst 3 000 kronor, att den skattskyldige icke påföres beskattningsbar inkomst.

Är inkomsten högre än nyss sagts men icke så stor, att inkomsten minskad med skatten därå uppgår till existensminimum, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga beviljas med så stort belopp, dock högst 3 000 kronor, att större skatt icke kommer att uttagas än att inkomsten, minskad med skatten, uppgår till beloppet av existensminimum.

Nedsatt arbetsförmåga — — — — — normal arbetsinkomst.

2. Därest skattskyldig varit för sin försörjning helt beroende av vad han i form av folkpension eller i 50 § omförmålt änke- eller änklingsbidrag uppburit, bör den taxerade inkomsten regelmässigt minskas med ett belopp motsvarande vad

Har den skattskyldige icke haft högre inkomst än det för honom beräknade existensminimibeloppet och har detta befunnits bero av förhållande, varom i 50 § 2 mom. tredje stycket förmåles, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga medgivas med så stort belopp, dock högst med belopp som i nyssnämnda lagrum sägs, att den skattskyldige icke påföres beskattningsbar inkomst.

Är inkomsten högre än nyss sagts men icke så stor, att inkomsten minskad med skatten därå uppgår till existensminimum, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga beviljas med så stort belopp, maximerat på sätt i föregående stycke sägs, att större skatt icke kommer att uttagas än att inkomsten, minskad med skatten, uppgår till beloppet av existensminimum.

2. Därest skattskyldig varit för sin försörjning helt beroende av vad han i form av folkpension uppburit, bör den taxerade inkomsten regelmässigt minskas med ett belopp motsvarande vad han sålunda uppburit, dock högst 4 500 kronor. Om

(Nuvarande lydelse)

han sålunda uppburit, dock högst 3 000 kronor. Om den skattskyldige mot låg avgift vistats å sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnadskostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet, bör det belopp, varmed den taxerade inkomsten enligt vad nyss sagts må minskas, jämkas med hänsyn därtill.

Om skattskyldig åtnjutit jämväl annan inkomst än folkpension eller änke- eller änklingsbidrag, men pensionen eller bidraget likväl utgjort den huvudsakliga delen av hans inkomst, bör den skattskyldige regelmässigt medgivas ett med hänsyn till omständigheterna jämkat avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Därest folkpensionen eller änke- eller änklingsbidraget icke uppgått till minst hälften av den sammanlagda inkomsten, bör avdrag, som ovan sägs, medgivas allenast då särskilda skäl därtill föranleda.

3. Finnes skattskyldig, som åtnjutit folkpension eller i 50 § omförmålt änke- eller änklingsbidrag, böra erhålla avdrag enligt punkt 1, må han icke erhålla avdrag enligt punkt 2 annat än om han därigenom skulle erhålla ett högre avdrag än enligt punkt 1. I dylikt fall må avdrag enligt sistnämnda punkt icke ifrågakomma.

(Föreslagen lydelse)

den skattskyldige mot låg avgift vistats å sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnadskostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet, bör det belopp, varmed den taxerade inkomsten enligt vad nyss sagts må minskas, jämkas med hänsyn därtill.

Om skattskyldig åtnjutit jämväl annan inkomst än folkpension, men pensionen likväl utgjort den huvudsakliga delen av hans inkomst, bör den skattskyldige regelmässigt medgivas ett med hänsyn till omständigheterna jämkat avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Därest folkpensionen icke uppgått till minst hälften av den sammanlagda inkomsten, bör avdrag, som ovan sägs, medgivas allenast då särskilda skäl därtill föranleda.

3. Finnes skattskyldig, som åtnjutit folkpension, böra erhålla avdrag enligt punkt 1, må han icke erhålla avdrag enligt punkt 2 annat än om han därigenom skulle erhålla ett högre avdrag än enligt punkt 1. I dylikt fall må avdrag enligt sistnämnda punkt icke ifrågakomma.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I samband med lagens ikraftträdande skall följande iakttagas.

1. Lagens bestämmelser skola tillämpas första gången i avseende å 1964 års taxering. Äldre bestämmelser skola alltjämt tillämpas i fråga om 1963 års taxering så ock i fråga om eftertaxering för år 1963 eller tidigare år.

2. Jämväl efter denna lags ikraftträdande skall skattskyldig, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgjorts av bidrag som avses i 15 § lagen den 25 maj 1962 (nr 382) angående införande av lagen om allmän försäkring, i regel anses hava haft nedsatt skatteförmåga på sätt i 50 § 2 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen jämte därtill hörande anvisningar i författningsrummens senast gällande lydelse stadgas beträffande skattskyldig, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgjorts av bidrag som avses i lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. och 11 § 1 mom. förordningen
den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 9 § 2 mom. och 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9 §.

2 m o m. För skattskyldig — — — — — kronor, bortfaller.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga hava varit väsentligen nedsatt av anledning, varom i 50 § 2 mom. andra, tredje eller fjärde stycket kommunalskattelagen förmåles, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med statligt ortsavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst 3 000 kronor. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som nu sagts, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga hava varit väsentligen nedsatt av anledning, varom i 50 § 2 mom. andra, tredje eller fjärde stycket kommunalskattelagen förmåles, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med statligt ortsavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst med belopp som stadgas i 50 § 2 mom. andra och tredje styckena kommunalskattelagen. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som nu sagts, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Vad härefter — — — — — beskattningsbar inkomst.

11 §.

1 m o m. Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, taxeras en var för sin inkomst samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst. Har vid dylik taxe-

1 m o m. Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, taxeras en var för sin inkomst samt mannen därjämte för boets gemensamma inkomst.

¹ Senaste lydelse av 9 § 2 mom. se 1958:297 och 11 § 1 mom. se 1961:623.

(Nuvarande lydelse)

ring avdrag, varom i 4 § 1 mom. förmåles, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens inkomst, må bristen avräknas å den andra makens inkomst. Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 48 § 2 mom. andra stycket kommunalskattelagen sägs, dock att, om sådan del av orsavsdraget helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens taxerade inkomst, bristen må avräknas å den andra makens taxerade inkomst. Avdrag, som i 9 § 2 mom. andra stycket sägs, beräknas för vardera maken för sig under iakttagande av att avdraget för makarna tillsammans icke må överstiga det *i nämnda stycke angivna högsta beloppet*. Skatten beräknas å det sammanlagda beloppet av makarnas beskattningsbara inkomster och fördelas å makarna efter förhållandet mellan deras beskattningsbara inkomster. Vad i 10 § 3 mom. sägs, skall därvid tillika iakttagas.

(Föreslagen lydelse)

Har vid dylik taxering avdrag, varom i 4 § 1 mom. förmåles, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens inkomst, må bristen avräknas å den andra makens inkomst.

Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 48 § 2 mom. andra stycket kommunalskattelagen sägs, dock att, om sådan del av orsavsdraget helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens taxerade inkomst, bristen må avräknas å den andra makens taxerade inkomst.

Avdrag, som i 9 § 2 mom. andra stycket sägs, beräknas för vardera maken för sig under iakttagande av att avdraget för makarna tillsammans icke må överstiga det *högsta belopp som bestämmelserna i 50 § 2 mom. andra och tredje styckena kommunalskattelagen medgiva*.

Skatten beräknas å det sammanlagda beloppet av makarnas beskattningsbara inkomster och fördelas å makarna efter förhållandet mellan deras beskattningsbara inkomster. Vad i 10 § 3 mom. sägs, skall därvid tillika iakttagas.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I samband med förordningens ikraftträdande skall följande iakttagas.

1. Förordningens bestämmelser skola tillämpas första gången i avseende å 1964 års taxering. Äldre bestämmelser skola alltjämt tillämpas i fråga om 1963 års taxering så ock i fråga om eftertaxering för år 1963 eller tidigare år.

2. Vad som stadgas i punkt 2 av övergångsbestämmelserna till lagen den 1964 (nr 000) om ändring i kommunalskattelagen den 28 december 1928 (nr 370) skall äga motsvarande tillämpning i fråga om avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga vid taxering till statlig inkomstskatt.

Förslag

till

Förordning

**angående ändrad lydelse av anvisningarna till 12 § förordningen den
16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt**

Härigenom förordnas, att anvisningarna till 12 § förordningen den 16 maj 1958 om sjömansskatt¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***Anvisningar**

till 12 §.

Jämkning i fall som avses i 12 § 1 mom. vid e) må för år räknat medgivas med högst ett belopp, som motsvarar summan av vederbörligt, vid erläggande av sjömansskatt icke utnyttjat orsavsdrag och 3 000 kronor.

Jämkning i fall som avses i 12 § 1 mom. vid e) må för år räknat medgivas med högst ett belopp, som motsvarar summan av vederbörligt, vid erläggande av sjömansskatt icke utnyttjat orsavsdrag och *det belopp, med vilket avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga högst skulle hava kunnat medgivas vid taxering till statlig inkomstskatt.*

I fråga om sjöman, som avses i förordnande enligt 7 § 2 mom., må vid jämkning enligt 12 § 1 mom. hänsyn tagas till sådana i sistnämnda författningsrum omförmälda avdrag, vilka sjömannen med tillämpning av grunderna för förordningen om statlig inkomstskatt skulle hava kunnat påräkna vid taxering i det land, där sjömannen är bosatt.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

---

¹ Senaste lydelse av anvisningarna till 12 § se 1962:142.

Till utskottet har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 651 av herr *Jonasson* och fru *Olsson* samt II: 792 av herrar *Boo* och *Larsson* i Borrby, vari hemstälts, »att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 33 måtte besluta, att extra avdrag för nedsatt skatteförmåga må utöver i propositionen föreslagna 4 500 kronor kunna medges med ytterligare 1 000 kronor i fall då, förutom den skattskyldige, make skall försörjas huvudsakligen på inkomsten i fråga, samt att vederbörande utskott måtte utarbета härför erforderligt författningsförslag»;

2) de likalydande motionerna I: 652 av herr *Kaijser* och II: 794 av herr *Christenson* i Malmö *m. fl.*, vari hemstälts,

»att riksdagen vid behandling av proposition nr 33 måtte besluta,

a) att folkpensionär skall erhålla ett särskilt avdrag för kostnader på grund av invaliditet i den mån extra avdrag för nedsatt skatteförmåga ej utgår och beräknat på det sätt, att nettoutgifter minskas med avdrag i särskild förvärvskälla, dock att det särskilda avdraget må utgå med högst 6 000 kr. för år;

b) att för livränta som utgår till folkpensionär icke under några förhållanden skall erläggas förmögenhetsskatt;

c) att reglerna om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga kompletteras med bestämmelser om att i existensminimum skall inräknas kostnader på grund av invaliditet och att livränta till folkpensionär icke i förevarande hänseende skall räknas som förmögenhet, samt

att vederbörande utskott måtte utarbета förslag till erforderlig författningstext»; ävensom

3) de likalydande motionerna I: 653 av herr *Eric Gustaf Peterson m. fl.* och II: 793 av herr *Carlsson* i Huskvarna *m. fl.*, vari hemstälts,

»A. att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 33 måtte besluta

a) fastställa maximibeloppet för extra avdrag för nedsatt skatteförmåga till 5 000 kronor i stället för av finansministern föreslagna 4 500 kronor samt bemyndiga Kungl. Maj:t att låta utfärda avtrappningsregler för det extra avdraget i syfte att undgå eljest uppkommande hög marginals-katt vid avdragets övre gräns,

b) att kostnader föranledda av vård av närstående i hemmet skall beaktas för rätt till särskilt avdrag,

c) att extra avdrag skall kunna medgivas för större kostnader för läkarevård och medicin för arbetsförmågans upprätthållande, oavsett den skattskyldiges inkomst,

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser i syfte att medge befrielse för obligatorisk folkpensions- och sjukförsäkringsavgift då extra

avdrag för nedsatt skatteförmåga tillerkännes den skattskyldige enligt 50 § 2 mom. tredje stycket kommunalskattelagen; samt

B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till de författningstexter som erfordras enligt yrkandena ovan;

4) motionen II: 795 av fru *Gunne*, vari hemställts, »att riksdagen vid behandling av proposition nr 33 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning och förslag till 1965 års riksdag till sådana bestämmelser som mildrar de i motionen påtalade tröskelverkningarna».

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit den vid riksdagens början väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motionen II: 21 av herr *Gustafsson* i Borås, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att de jämlikt AFL utgående barntilläggen, invaliditetstilläggen och invaliditetsersättningarna genom stadganden i anvisningarna till 19 § KL göres helt skattefria, samt att utskottet måtte föreslå för reformen erforderlig lagtext».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 21, II: 792, II: 793, II: 794 och II: 795.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 10—11.

Gällande bestämmelser, s. 11—13.

Departementspromemorian, s. 13—15.

Remissyttrandena, s. 15—24.

Departementschefen, s. 24—29.

Motionerna

I *motionerna I: 651* och *II: 792* framhåller motionärerna att de i fråga om huvuddragen kan godta propositionsförslaget om högre extra avdrag. En viss justering bör dock enligt motionärerna företas, och härutinnan anföres följande. För ensamstående skattskyldig blir ortsavdrag + extra avdrag (2 250 + 4 500 =) 6 750 kronor och för makar (4 500 + 4 500 =) 9 000 kronor. Det högsta avdraget för makar får anses för lågt i förhållande till det som gäller för ensamstående. Än mer framträdande blir detta förhållande om jämförelse göres mellan å ena sidan ensamstående med ett

barn och å andra sidan makar. Ensamstående med ett barn får ett högsta avdrag av (4 500 + 4 500 + 1 000 =) 10 000 kronor, medan makar som nämnts kan få avdrag med högst 9 000 kronor. Då man måste utgå från att försörjningsbördan är ungefär lika i båda fallen kan inte detta anses riktigt. Enklaste sättet att rätta till detta förhållande torde vara att man bibehåller principen om ett högsta extra avdrag å 4 500 kronor för samtliga skattskyldiga men därutöver medger en förhöjning för make med 1 000 kronor i likhet med vad som i propositionen föreslagits i fråga om barn.

I *motionerna I: 652* och *II: 794* erinras till en början om att invaliditetstillägg och invaliditetsersättning enligt 9 kap. lagen om allmän försäkring samt vissa hemsjukvårdsbidrag i propositionen föreslås skola vara skattefria men att invaliditetstillägg inte utgår till person som stadigvarande vårdas å anstalt vars kostnader helt eller delvis bestrides av staten eller kommun samt att invaliditetsersättning inte utgår till folkpensionär ävensom att hemsjukvårdsbidrag inte utgår till all hemsjukvård. Detta innebär bl. a. att en folkpensionär som stadigvarande vårdas å anstalt av nämnt slag inte erhåller någon skattelättnad genom den föreslagna lagändringen även om han har betydande utgifter på grund av sin invaliditet. Därefter anför motionärerna ett exempel, där principen om skatt efter förmåga inte upprätthålles. En 20-årig invalid, som har folkpension och en årlig livränta å 12 000 kr. för bestridande bl. a. av kostnaden för vård å enskilt rum å sjukhus, erlägger skatter med över 4 600 kr., varav förmögenhetsskatt (livräntan utbetalas av enskild person) 1 196 kr. Hans *merkostnad* å privatrum är ca 5 000 kr. (den kan också uppgå till mer än det dubbla). En 20-årig statsanställd i lägsta löneklassen, som hela året tjänstgjort utom hemorten, har ungefär samma inkomst som invaliden men betalar i skatter ca 1 800 kr. Traktamentet 5 840 kr. är skattefritt. För sin pensionsrätt erlägger han ej förmögenhetsskatt. Hans arbetsinkomst behåller sitt realvärde, och han får dessutom standardförbättring; livräntan — om den ej är indexreglerad vilket är ovanligt — urholkas undan för undan. Den arbetsföres inkomst ökas efter befordran och genom ålderstillägg, livräntans belopp ändras ej. Den arbetsföre får skattefri sjukpenning, invalidens motsvarande rätt är begränsad till 180 dagar. Den arbetsföre har således en avsevärt förmånligare ställning i skattehänseende än invaliden.

En livränta, som utgår till folkpensionär på grund av hans invaliditet, synes till sin natur vara helt jämförbar med de särskilda invalidförmånerna enligt lagen om allmän försäkring. Men rättvisesynpunkten bör anläggas även i fråga om annan inkomst. Detta får anses leda till, att avdrag medges folkpensionär för utgifter på grund av invaliditet i den mån extra avdrag för nedsatt skatteförmåga ej utgår.

Det av motionärerna föreslagna avdraget kan betecknas som ett särskilt slags avdrag för nedsatt skatteförmåga. Förmögenhetsskatten är grundad

på antagandet att förmögenheten tillför ägaren ökad skatteförmåga. Det synes då icke vara följdriktigt att i vissa fall uttaga förmögenhetsskatt ur livränta som utgår till invalid.

Reglerna om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga tillämpas mycket olika vid innehav av förmögenhet av någon betydelse. Även om de av motionärerna framlagda förslagen inte bifalles, bör det i nämnda regler klart utsägas, att kapitalvärdet av livränta åt folkpensionär inte skall i förevarande hänseende räknas som förmögenhet. Vidare bör angivas, att i existensminimum skall inräknas kostnader på grund av invaliditet.

I *motionerna I: 653* och *II: 793* berörs till en början frågan om förhöjt avdrag för folkpensionärer. Det är — framhåller motionärerna — viktigt att det extra avdragets maximibelopp bestämmes så, att det jämte ortsavdraget minst täcker ålderspensionen samt de utgående inkomstprövade folkpensionsförmånerna (främst bostadstillägg och hustrutillägg). Härvid måste beaktas att bostadstilläggen i de större städerna på grund av de högre bostadskostnaderna där utgår med betydligt större belopp än vad som är fallet i riket i övrigt. Som exempel kan nämnas att bostadstilläggen i Stockholm i enskilda fall uppgår till närmare 2 500 kronor per år. Med hänsyn till de stigande bostadskostnaderna kan förutses att bostadstilläggen kan behöva höjas ytterligare. Den höjning av ortsavdragen som bör ske i samband med den skattereform som väntas som resultat av allmänna skatteberedningens arbete bör i detta sammanhang ses mot bakgrunden av den fortsatta standardförbättringen av ålderspensionerna inom folkpensioneringen. En lyftning av det extra avdragets maximibelopp till 4 500 kronor synes ge en alltför knapp marginal med hänsyn till storleken av de nu utgående ålderspensionerna och bostadstilläggen. — Såsom framhållits av flera remissmyndigheter vid behandlingen av den promemoria som ligger till grund för propositionen synes det nödvändigt att komplettera bestämmelserna om det extra avdraget med en avtrappningsregel. För att inte en mindre extrainkomst vid sidan av folkpensionen skall medföra en hård marginalbeskattning av denna extrainkomst bör enligt motionärernas mening dels ett visst »utrymme» finnas inom ramen för det extra avdraget och dels en skälig avtrappning ske av avdraget vid stigande sidoinkomst.

Vad angår frågan om rätt till extra avdrag för kostnader för vård av handikappat barn i hemmet framhåller motionärerna i huvudsak följande. Barnkostnader skall beaktas i de s. k. existensminimifallen (50 § 2 mom. tredje st. KL). Däremot synes särskilda vårdkostnader för barn i andra fall av väsentligt nedsatt skatteförmåga, exempelvis vårdkostnader för handikappade barn, inte medge rätt till extra avdrag. Avdrag medges nämligen enligt 2 st. nämnda mom. inte för kostnader för underhåll av barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag. Sistnämnda författningsrum bör därför enligt motionärerna kompletteras så att vård av

närstående i hemmet betraktas som en omständighet som konstituerar rätt till extra avdrag. Härigenom skulle även andra vårdkostnader än sådana avseende handikappat barn kunna bli beaktade, t. ex. vård av äldre anhöriga i hemmet.

Kostnader för läkarvård och medicin i samband med långvarig sjukdom torde — framhåller motionärerna — enligt tillämpad praxis endast beaktas i avdragshänseende därest den skattskyldiges inkomst blivit väsentligt nedsatt på grund av sjukdomen och inte överstiger visst belopp. De fall är å andra sidan icke ovanliga då en skattskyldig kan bibehålla sin arbetsförmåga och därmed sin normala inkomst med hjälp av regelbunden läkarvård och medicinering, trots att han har en långvarig sjukdom att övervinna. Sådana vårdkostnader kan uppgå till betydande belopp. Men trots att de varit ofrånkomliga och den regelbundna vården en nödvändig förutsättning för arbets- och inkomstförmågans bibehållande har avdrag för vårdkostnaderna vägrats, därför att inkomsten ansetts hög. Det har sålunda inträffat att avdrag vägrats därför att inkomsten överstigit 25 000 kronor.

Beskattningspraxis synes motionärerna i dessa fall alltför hård. En ändring bör vara möjlig inom ramen för gällande regler. Ett uttalande av riksdagen av innebörd, att extra avdrag skall kunna medges för läkarvård och medicin för arbetsförmågans upprätthållande vid långvarig sjukdom oavsett den skattskyldiges inkomst skulle enligt motionärerna ge grund för en mindre snäv praxis än den hittills i allmänhet tillämpade. Riksskattenämnden bör med ledning av det föreslagna uttalandet meddela taxeringsmyndigheterna erforderliga föreskrifter för vinnande av önskvärd och mer enhetlig taxeringspraxis i sagda avseende.

Slutligen upptas i motionerna frågan om det extra avdragets betydelse för påföring av folkpensions- och sjukförsäkringsavgifter. Motionärerna hänvisar till vissa remissyttranden av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Västernorrlands län (jfr prop. s. 24). Den formella grunden för gällande ordning är — framhåller motionärerna vidare — att folkpensions- och sjukförsäkringsavgift beräknas på grundval av den taxerade inkomsten, alltså innan såväl ortsavdrag som i förekommande fall extra avdrag enligt 50 § 2 mom. KL medgivits. Den bristande betalningsförmågan i existensminimifallen i fråga om inkomstskatterna bör rimligen beaktas också i fråga om de nämnda obligatoriska avgifterna. Då påföringen av avgifterna till folkpensioneringen och den allmänna sjukförsäkringen sker samtidigt med debiteringen av inkomstskatterna, synes det naturligt att, som länsstyrelsen i Västernorrlands län föreslagit, låta taxeringsmyndigheterna i förekommande fall medge befrielse från nämnda avgifter.

Till stöd för yrkandet i *motionen II: 795* anföres i huvudsak följande. För en skattskyldig, som föregående år varit befriad från skatt enligt reglerna för existensminimum, kan en ökning av inkomsten komma att helt

tagas i anspråk för skatt. De tröskelproblem som hittills förelegat kommer — om förslaget vinner riksdagens bifall — att bli av en helt annan storleksordning än tidigare. Genom höjningen av det särskilda avdraget och genom att hänsyn skall tagas till antalet barn som den skattskyldige har försörjningsplikt emot, blir existensminimibeloppet betydligt högre än tidigare. Därigenom kommer ett avsevärt större antal skattskyldiga att beröras. Detta förhållande, liksom den omständigheten att den skatt som under normala förhållanden skulle utgått uppgår till icke oväsentliga belopp, kommer att ge tröskelfallen helt andra proportioner än tidigare.

Särskilt för barnfamiljernas del uppstår svårigheter. Enligt centrala uppborrdnsnämndens anvisningar anses stor försörjningsbörda föreligga, då antalet barn i en fullständig familj är tre eller flera. För dessa familjer finns sålunda alltid en sådan omständighet som föranleder tillämpning av de särskilda reglerna för existensminimum.

Högsta existensminimibelopp för en trebarnsfamilj blir enligt de föreslagna bestämmelserna 12 000 kronor (4 500 + 4 500 + 3 000). Om den skattskyldige i en sådan familj året efter det han, på grund av bestämmelserna om existensminimum, varit helt befriad från skatt på sin inkomst om 12 000 kronor ökar sin inkomst till 13 000 kronor, så går hela ökningen till skatt. Först när han kommer upp i en inkomst av ungefär 17 000 kronor får han behålla ett mindre belopp för egen och familjens del av inkomsten utöver existensminimum. En sådan ordning är högst otillfredsställande.

I *motionen II: 21* åberopas i huvudsak följande. Enligt nu gällande skatteregler utgör barntillägg, invaliditetstillägg och invaliditetsersättning enligt 9 kap. lagen om allmän försäkring skattepliktig intäkt. Motsvarande kostnader synes icke vara avdragsgilla i annan form än genom tillämpning av reglerna om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Emellertid betraktas ett flertal andra förmåner, som tillkommit med i princip samma målsättning som tilläggsförmånerna, icke som skattepliktig intäkt. Hit hör allmänna barnbidrag, hälso- och tandvård för barn före 15 års ålder, skolmåltider, ersättning för läkarvård, kostnadsfria eller rabatterade läkemedel, kostnadsfria proteser, moderskapspenning etc. Enligt motionärens uppfattning bör tilläggsförmånerna till folkpensioneringen jämföras med dessa förmåner i skattehänseende.

Som en bakgrund till sitt förslag berör motionären i korthet hur frågan om skattelättnader för invalider och blinda behandlats i oss närstående länder. Dessa exempel visar enligt motionären att man i de berörda länderna i allmänhet funnit att de merkostnader i samband med blindhet och annan invaliditet, som gjorts avdragsgilla vid taxeringen, uppgår till belopp överstigande de i Sverige utgående invaliditetstilläggen respektive invaliditetsersättningarna.

Av praktiska skäl synes det motionären lämpligt att den utvägen väljes — i olikhet med vad pensionsstyrelsen tidigare ifrågasatt (prop. 203/1951 s. 127) — att de jämlikt lagen om allmän försäkring utgående barntilläggen, invaliditetstilläggen respektive invaliditetsersättningarna genom särskilt stadgande i anvisningarna till 19 § kommunalskattelagen göres skattefria.

Utskottet

I propositionen föreslås höjning vid inkomsttaxeringen av maximibeloppet för extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Nuvarande högsta avdragsbelopp är 3 000 kronor. Förslaget innebär i princip ett maximum för sådant avdrag på 4 500 kronor. Avdrag med högre belopp, högst 1 000 kronor för varje barn, skall dock kunna medges sådana barnfamiljer, vilkas inkomst understiger existensminimum. Därjämte föreslås att invaliditetsersättning och invaliditetstillägg enligt lagen om allmän försäkring samt hemsjukvårdsbidrag från kommuner och landsting till vanföra och andra vårdbehövande skall vara skattefria. Slutligen föreslås komplettering av reglerna om värderingen av naturaförmåner, avseende sjuksköterskeelever m. fl., och av bestämmelserna om jämkning av sjömansskatt för sjöman, som är bosatt i Danmark, Norge eller Finland. De föreslagna nya bestämmelserna är avsedda att träda i kraft snarast möjligt och tillämpas omedelbart där efter.

De i anledning av propositionen väckta motionerna avser dels bestämmelserna om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga, dels skattefrihet vid förmögenhetstaxeringen för livränta till folkpensionär, dels ock befrielse i vissa fall från folkpensions- och sjukförsäkringsavgifter. Därjämte innehåller den vid riksdagens början väckta motionen II: 21 yrkande om skattefrihet för barntillägg, invaliditetstillägg och invaliditetsersättning enligt lagen om allmän försäkring.

Maximibeloppet å 3 000 kronor för det extra avdraget för nedsatt skatteförmåga har gällt sedan år 1951. Propositionsförslaget innebär således en förhöjning härav med 50 procent. Härtill kommer icke oväsentliga ortsavdragshöjningar under mellantiden. Detta maximum får, såsom departementschefen framhåller, anses tillräckligt för att under de närmaste åren tillgodose behovet av extra avdrag för folkpensionärer och för sådan nedsättning av skatteförmågan som orsakas av sjukdom, olyckshändelse, ålderdom och underhåll av andra närstående än barn. Med hänsyn härtill och då den föreslagna åtgärden får ses som en provisorisk lösning i avvaktan på resultatet av allmänna skatteberedningens utredning om ortsavdragens storlek och andra väsentliga frågor inom skattesystemet anser utskottet sig inte kunna biträda yrkandet i motionerna I: 653 och II: 793 om ett till 5 000 kro-

nor förhöjt extra avdrag, vilket yrkande i första hand avser folkpensionärerna.

Ett annat yrkande om förhöjt maximiavdrag framföres i motionerna I: 651 och II: 792 och hänför sig till existensminimifallen. Motionärerna anser att äkta makar inte bör ha lägre maximiavdrag än som gäller för ensamstående person med ett barn, nämligen 5 500 kronor. I båda fallen består familjen av två personer, varför det enligt motionärernas mening inte finns anledning att sätta avdraget för makarna 1 000 kronor lägre.

Riktpunkten för det föreliggande förslaget har varit ett till 4 500 kronor förhöjt avdrag för äkta makar. Att en ensamstående person med barn likställes med äkta makar sammanhänger med att man, såsom sker i fråga om Ortsavdrag och skatteskalor m. m., velat beakta de ofullständiga familjernas speciella omkostnader och situation. Utskottet kan med hänsyn härtill inte biträda förevarande motionsyrkande.

I motionerna I: 653 och II: 793 upptas även frågan om utvidgning av tillämpningsområdet för huvudregeln om extra avdrag enligt 50 § 2 mom. andra stycket kommunalskattelagen. För närvarande medges inte extra avdrag för kostnader för underhåll av barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag. Avdrag kan alltså inte här medges för vårdkostnader för handikappade barn. Med hänsyn härtill yrkar motionärerna att såsom avdragsanledning anges vård av närstående i hemmet. En sådan formulering skulle även täcka kostnader för vård av äldre anhöriga i hemmet.

Extra avdrag för vård av äldre anhöriga i hemmet kan medges redan enligt gällande bestämmelser. Att extra avdrag inte medges för barn torde bero på barnbidragen, vilka trätt i stället för de tidigare familjeavdragen för barn.

Oavsett detta må erinras om att chefen för socialdepartementet i årets statsverksproposition tillkännagivit sin avsikt att i huvudsaklig överensstämmelse med rekommendation av socialpolitiska kommittén föreslå bidrag i form av invaliditetsersättning för vård i enskilda hem av svårt handikappade barn. Bestämmelserna avses skola träda i kraft den 1 juli 1964. Mot denna bakgrund finner utskottet inte anledning tillstyrka det föreliggande motionsyrkandet, så mycket mindre som det i propositionen föreslås att invaliditetsersättningar enligt lagen om allmän försäkring skall vara skattefria.

I motionerna I: 653 och II: 793 framhålles att kostnader för läkarvård och medicin i många fall inte kan beaktas i avdragshänseende, därför att den skattskyldiges inkomst anses för hög. Enligt motionärernas mening har avdrag vägrats, därför att inkomsten överstigit 25 000 kronor. Extra avdrag bör — framhålles i motionerna — medges för större kostnader för läkarvård

och medicin för arbetsförmågans upprätthållande vid långvarig sjukdom oberoende av storleken av den skattskyldiges inkomst.

Frågan om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga måste givetvis bedömas med beaktande av den skattskyldiges ekonomiska ställning. En rätt till avdrag oavsett storleken av den skattskyldiges inkomst kan utskottet således inte tillstyrka. Enligt vad utskottet erfarit har i praxis under alldeles speciella omständigheter extra avdrag medgivits i väsentligt högre inkomst-lägen eller vid årsinkomster mellan 30 000—40 000 kronor. Utskottet vill inte utesluta att bestämmelserna om extra avdrag kan få en ojämn tillämpning mellan de olika beskattningsnämnderna. Detta är för övrigt ganska naturligt eftersom förhållandena är så olika i de särskilda fallen. Det ankommer inte på utskottet att göra något uttalande om tolkningen av gällande bestämmelser. Motionärerna synes ha velat göra avdragsrätten avhängig av att kostnaderna är nödvändiga för intäkternas förvärvande. Med anledning härav vill utskottet framhålla att fråga understundom kan uppkomma huruvida kostnader av förevarande art utgjort kostnader i förvärvskälla. Här må erinras om att regeringsrätten i utslag den 29 november 1961 (RÅ 1961 ref. 53) förklarar avdragsrätt böra föreligga för kostnader för anbringande av tandbrygga av guld. Målet gällde en valthornist, vilken med hänsyn till sina inkomst- och förmögenhetsförhållanden inte ansågs kunna beredas skattelindring i form av extra avdrag. Då han emellertid för att kunna fullgöra sitt yrke var beroende av den ifrågavarande guldbryggan, tillgodofördes han av regeringsrätten avdrag för merkostnaden för guldbryggan. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat förevarande motionsyrkande.

I motionerna I: 653 och II: 793 samt motionen II: 795 upptas vissa problem som sammanhänger med den s. k. skattetröskeln. Jämsides med förslaget om ett till 5 000 kronor förhöjt maximiavdrag yrkas i förstnämnda motionspar att bestämmelserna om det extra avdraget kompletteras med en avtrappningsregel för att inte en mindre inkomst vid sidan av folkpensionen skall medföra en hård marginalbeskattning av denna extrainkomst.

Riksskattenämnden utfärdade förra året anvisningar till ledning för taxeringsmyndigheterna angående extra avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga för folkpensionärer (se Meddelanden från riksskattenämnden ser. I nr 2/1963 p. 1). Dessa anvisningar med åtföljande tabeller torde ha bidragit till större enhetlighet vid taxeringen, men otvivelaktigt kvarstår tröskelproblem. Om det föreliggande propositionsförslaget antages av riksdagen, kan nya anvisningar angående extra avdrag förväntas bli utarbetade inom riksskattenämnden. Därvid torde, enligt vad utskottet erfarit, avtrappningsproblemet i vissa avseenden komma att beaktas i större utsträckning än för närvarande.

För en person, som ett år varit befriad från skatt enligt reglerna för existensminimum, kan — påpekas i motionen II: 795 — en ökning av inkom-

ten påföljande år komma att tas helt i anspråk för skatt. Motionären yrkar utredning med hänsyn till att spörsmålet inte blir aktuellt förrän nästa år.

Såsom framhålles i propositionen inskränker sig det föreliggande förslaget om extra avdrag till att söka nå en provisorisk lösning av frågan om maximiavdraget i avvaktan på allmänna skatteberedningens utredning om ortsavdragens storlek m. m., varom förslag kan väntas komma under riksdagens prövning under år 1965.

Det får i och för sig anses angeläget att reglerna är så utformade att en arbetstagare i det läge, varom här är fråga, inte föranledes att avhålla sig från ökad arbetsinsats. Detta skulle ju utan tvivel bli fallet, om han inte skulle få för egen del behålla någon del av den mot den ökade arbetsinsatsen svarande löneökningen. Med hänsyn härtill finns i uppbördsförordningen bestämmelser av innebörd att arbetstagaren i fråga om källskatten kan komma i åtnjutande av extra avdrag, som är högre än vad som i och för sig är betingat med hänsyn till existensminimum. En motsvarande förhöjning av det extra avdraget vid taxeringen kan däremot principiellt inte medges. I viss mån olika regler vid löneavdrag för skatt och vid taxering är därför ofrånkomliga. Emellertid torde nackdelarna härav åtminstone i en del fall kunna mildras genom att det extra avdraget vid taxeringen avrundas uppåt.

Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionerna I: 653 och II: 793 i här berörd del ävensom motionen II: 795.

I propositionen förordar departementschefen, om än med någon tvekan, ett tillägg till 19 § kommunalskattelagen avseende skattefrihet för bl. a. invaliditetstillägg och invaliditetsersättning, som utan behovsprövning utgår till blinda, till personer med avsevärda vårdbehov och till förvärvsarbetande invalider med svåra kroppsdefekter.

I den vid riksdagens början väckta motionen II: 21 yrkas skattefrihet för bl. a. ovannämnda förmåner. Genom vad sålunda förekommit får motionärens yrkande anses tillgodosett i denna del. Vad angår barntilläggen, som också inbegripes i motionärens yrkande, föreligger enligt utskottets mening inte skäl att frita dem från beskattning. För barnfamiljernas del kommer för övrigt reformen att innebära en helt annan möjlighet än tidigare att beakta barnen i existensminimifallen.

Invalidernas beskattning tas även upp i motionerna I: 652 och II: 794. Utgångspunkt för motionärernas argumentering är ett exempel med en yngre invalid, tillika folkpensionär, som stadigvarande vårdas å anstalt, helt eller delvis bekostad av allmänna medel. Till en sådan folkpensionär utgår inte invaliditetstillägg. För sin försörjning uppbär han en livränta å 12 000 kronor om året. Motionärernas yrkande går ut på att särskilt avdrag för kostnader på grund av invaliditet under vissa förhållanden skall kunna medges med högst 6 000 kronor och att förmögenhetsskatt för livränta, som utgår till folkpensionär, inte under några förhållanden skall erläggas. Vad angår bestämmelserna om existensminimum yrkas därjämte att kost-

nader för invaliditet skall inräknas i existensminimum och att livränta inte skall beaktas som förmögenhet vid tillämpningen av reglerna om existensminimum.

I den mån omständigheterna är sådana att extra avdrag bör medges enligt gällande bestämmelser, kan den skattskyldige erhålla sådant avdrag. Utskottet kan emellertid inte tillstyrka någon form av särskilt avdrag såsom ett komplement till bestämmelserna om extra avdrag. Vad motionärerna anfört anser utskottet ej heller böra föranleda några ändrade bestämmelser beträffande existensminimum. Att särskilt göra avsteg för livränta till folkpensionär, vare sig det gäller fastställandet av förutsättningarna för existensminimum eller åsättande av förmögenhetstaxering anser utskottet uteslutet. Avkastningen, d. v. s. livräntan, representerar ett kapital, som enligt gällande regler i princip bör förmögenhetsbeskattas.

I propositionen har å s. 24 berörts frågan om det extra avdragets betydelse för påföring av obligatoriska folkpensions- och sjukförsäkringsavgifter. Det fall som därvid åsyftas är att änka i förpensionsåldern, som endast åtnjuter inkomst av folkpension, undgår sådan avgiftspåföring, om hon är ensamstående och kan beviljas avdrag för nedsatt skatteförmåga, men får avgifter sig påförda, om hon har hemmavarande barn och hennes då högre Ortsavdrag överstiger den taxerade inkomsten. Något förslag om avgiftsbefrielse framlägges ej i propositionen.

Detta spørsmål har tagits upp i motionerna I: 653 och II: 793, varvid yrkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser om befrielse från avgifter i här berörda fall av avgiftspåföring.

Frågan om effekten på folkpensions- och sjukförsäkringsavgifterna av extra avdrag för nedsatt skatteförmåga har nyligen varit föremål för interpellation i riksdagen. I sitt svar yttrade chefen för finansdepartementet bl. a. att ökade möjligheter till nedsättning av eller befrielse från avgifter erfordrade författningsändring under riksdagens medverkan. Det syntes emellertid naturligt att avvakta allmänna skatteberedningens förslag om bl. a. socialförsäkringsavgifternas framtida konstruktion, innan ställning kunde tas till det i interpellationen berörda spørsmålet. I detta departementschefens uttalande kan utskottet instämma. Med det anförda avstyrkes förevarande motionsyrkande.

Med hänvisning till det anförda och då ej heller vad i propositionen i övrigt föreslagits föranleder någon erinran från utskottets sida, får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 33 samt i anledning av motionen II: 21 av

herr Gustafsson i Borås, antaga de vid propositionen fogade förslagen till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. och 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt; samt

3) förordning angående ändrad lydelse av anvisningarna till 12 § förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt;

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 651 av herr Jonasson och fru Olsson samt II: 792 av herrar Boo och Larsson i Borås,

2) de likalydande motionerna I: 652 av herr Kaijser och II: 794 av herr Christenson i Malmö m. fl.,

3) de likalydande motionerna I: 653 av herr Eric Gustaf Peterson m. fl. och II: 793 av herr Carlsson i Huskvarna m. fl.,

4) motionen II: 21 av herr Gustafsson i Borås, ävensom

5) motionen II: 795 av fru Gunne,

mätte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 18 mars 1964

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Stefansson, Oscar Carlsson, Elofsson, Wårnberg, Gösta Jacobsson, Billman, Enarsson och Hellebladh*; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås, Brandt, Kårrländer, Vigelsbo, Engkvist, Andersson i Essvik, fru Holmqvist, herrar Enskog, Björkman och Broberg.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

I) av herrar *Stefanson, Elofsson, Billman, Vigelsbo, Enskog* och *Broberg*, vilka ansett,

dels att det avsnitt av utskottets yttrande, som på s. 16 börjar med orden »Maximibeloppet å» och på s. 17 slutar med orden »avser folkpensionärerna», bort ha följande lydelse:

Den generella rätten till extra avdrag för nedsatt skatteförmåga för folkpensionär, som har folkpensionsförmån såsom enda kontanta inkomst, har till syfte att möjliggöra att sådan folkpensionär blir befriad från inkomstskatt. Det är då, såsom framhålles i de likalydande motionerna I: 653 och II: 793, viktigt att det extra avdragets maximibelopp bestämmes så att det jämte ortsavdraget minst täcker ålderspensionen jämte utgående inkomstprövad folkpensionsförmån (kommunalt bostadstillägg och hustrutillägg). Vidare måste beaktas att bostadstilläggen i de större städerna på grund av de högre bostadskostnaderna där utgår med särskilt stora belopp. För att undgå kännbar marginalbeskattning för en mindre inkomst vid sidan om folkpensionsförmånerna bör det extra avdraget täcka en viss marginal utöver dessa förmåner. Med utgångspunkt från här nämnda förhållanden anser utskottet, att ett maximibelopp av 4 500 kronor icke ger önskvärt utrymme. Det i ovannämnda motioner föreslagna maximibeloppet om 5 000 kronor finner utskottet bättre avvägt. Utskottet tillstyrker därför detta motionsförslag.

dels ock att utskottet under A) bort hemställa,

att riksdagen — med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 33 icke kunnat av riksdagen oförändrad antagas samt med bifall till motionerna I: 653 av herr Eric Gustaf Peterson m. fl. och II: 793 av herr Carlsson i Huskvarna m. fl. i ifrågavarande del ävensom i anledning av motionen II: 21 av herr Gustafsson i Borås — måtte antaga de vid propositionen fogade författningsförslagen med de ändringar,

att 50 § 2 mom. andra stycket kommunalskattelagen erhåller följande lydelse:

»Finnes skattskyldigs skatteförmåga under beskattningsåret hava varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodnjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövnings-

nämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med kommunalt ordsavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst 5 000 kronor. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som avses i detta stycke, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.»

samt att första stycket av punkt 2 av anvisningarna till 50 § samma lag erhåller följande lydelse:

»2. Därest skattskyldig varit för sin försörjning helt beroende av vad han i form av folkpension uppburit, bör den **taxerade** inkomsten regelmässigt minskas med ett belopp motsvarande vad han sålunda uppburit, dock högst 5 000 kronor. Om den skattskyldige mot låg avgift vistats å sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnadskostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet, bör det belopp, varmed den taxerade inkomsten enligt vad nyss sagts må minskas, jämkas med hänsyn därtill.»

II) av herrar *Stefanson, Elofsson, Gösta Jacobsson, Billman, Enarsson, Magnusson* i Borås, *Vigelsbo, Enskog, Björkman* och *Broberg*, vilka ansett, dels att utskottets yttrande fr. o. m. s. 17 andra stycket bort ha följande lydelse:

Ett annat — — — (= utskottet s. 17 rad 3 uppfifrån — s. 18 rad 2 uppfifrån) — — — skattskyldiges inkomst.

De fall som motionärerna åsyftar gäller sådana som drabbats av långvarig sjukdom, ehuru av sådan karaktär att en kontinuerlig medicinsk behandling kan upprätthålla arbetsförmågan. Utskottet delar motionärernas uppfattning att hittills tillämpad praxis synes vara alltför restriktiv. Större hänsyn än för närvarande bör enligt utskottets mening tas till det av motionärerna påpekade förhållandet, att den medicinska behandlingen varit nödvändig för arbetsförmågans upprätthållande. Har kostnaderna varit betydande synes avdrag kunna komma i fråga inom ramen för det extra avdraget för nedsatt skatteförmåga.

Till ytterligare belysning av frågan må nämnas att avdrag för kostnad av liknande art godkänts av regeringsrätten, nämligen i ett utslag av den 29 november 1961 (RÅ 1961 ref. 53). Målet gällde en valthornist, vilken med hänsyn till sina inkomst- och förmögenhetsförhållanden inte ansågs kunna beredas skattelindring i form av extra avdrag. Då han emellertid för att kunna fullgöra sitt yrke var beroende av den ifrågavarande guldbryggan, tillgodofördes han av regeringsrätten avdrag för merkostnaden för guldbryggan. Avdraget synes här ha medgivits på den grunden att kostnaderna ansågs ha utgjort kostnad i förvärvskälla.

Praxis i fråga om avdrag för läkar- och medicinkostnader av det slag, som motionärerna berört, synes sålunda inte vara enhetlig. Bestämmelserna synes också få en ojämn tillämpning mellan de olika beskattningsnämnderna.

I motionerna — — — (= utskottet s. 18 rad 18 nedifrån — rad 13 nedifrån) — — — denna extrainkomst.

Riksskattenämnden utfärdade förra året anvisningar till ledning för taxeringsmyndigheterna angående extra avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga för folkpensionärer (se Meddelanden från riksskattenämnden ser. I nr 2/1963 p. 1). Dessa anvisningar med åtföljande tabeller torde ha bidragit till större enhetlighet vid taxeringen men otvivelaktigt kvarstår tröskelproblem. Med den ändring av det extra avdragets *maximibelopp*, som utskottet tillstyrker, är det att förvänta att nya anvisningar angående extra avdrag blir utarbetade inom riksskattenämnden. Det framstår därvid enligt utskottets mening som önskvärt att avtrappningen göres mindre snäv än för närvarande. Särskilt vill utskottet framhålla angelägenheten av att avtrappningsreglerna i fråga om det extra avdraget utformas med beaktande av den vid extrainkomst av viss storlek samtidigt inträdande reduktionen av det kommunala bostadstillägget och hustrutillägget, så att den sammanlagda marginalbelastningen lindras i förhållande till nuläget.

Vid de nya anvisningar som riksskattenämnden således kommer att utarbeta är det enligt utskottets mening även önskvärt att det marginalskatteproblem, som tagits upp i motionen II: 795, beaktas. Det bör nämligen självklart undvikas att en inkomsttagare, som ett år medgivits extra avdrag för nedsatt skatteförmåga, ett följande år drabbas av en betydande marginalskatt därest avdraget i dess helhet då skulle bortfalla och inkomsten då nått sådant belopp att avdrag för nedsatt skatteförmåga normalt inte skulle kunna komma i fråga.

Utskottet föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte ge till känna vad utskottet här anfört i fråga om anvisningarna för avtrappningen av det extra avdraget i syfte att undvika annars uppkommande hård marginalbeskattning av mindre inkomst vid sidan av folkpension eller eljest vid stigande inkomst.

I propositionen — — — (= utskottet s. 19 rad 22 uppifrån — s. 20 rad 17 nedifrån) — — — av avgiftspåföring.

Utskottet delar motionärernas uppfattning, vilken även kommit till uttryck i remissyttrandena från överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Västernorrlands län, att samma omständigheter, som ger rätt till avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga, bör under alla förhållanden beaktas vid påförandet av de obligatoriska folkpensions- och sjukförsäkringsavgifterna.

Socialförsäkringsavgifternas framtida konstruktion är visserligen föremål för utredning inom skatteberedningen. Ändrade regler i anledning härav kan av tekniska skäl inte väntas komma i tillämpning förrän vid 1967 års taxering. Oberoende av vilken den framtida konstruktionen blir, bör det miss-

förhållande, som påtalats i ovan angivna remissyttranden och motioner, avlägsnas utan dröjsmål. Kungl. Maj:t bör för höstsessionen av innevarande riksdag framlägga förslag till erforderliga ändringar i ifrågavarande författningsbestämmelser. Det bör då bli möjligt att tillämpa ändrade regler vid nästa års taxering.

dels ock att utskottet under B) bort hemställa,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 653 av herr Eric Gustaf Peterson m. fl. och II: 793 av herr Carlsson i Huskvarna m. fl. samt motionen II: 795 av fru Gunne måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet ovan anfört angående möjlighet till avdrag för läkar- och läkemedelskostnader vid långvarig sjukdom, angående utarbetande av sådana regler för avtrappningen av det extra avdraget, att annars uppkommande hård marginalbeskattning av mindre inkomst vid sidan av folkpension eller eljest vid stigande inkomst i berörda fall undvikas, samt angående befrielse från folkpensions- och sjukförsäkringsavgift i sådana fall som åsyftas i motionerna I: 653 och II: 793; ävensom

att de i ämnet föreliggande motionerna måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

III) av herr *Vigelsbo*.